

Aktif Spor Yapan Amatör Sporcuların Spor Ortamında Fair Play (Sportmen) Davranışlarının İncelenmesi

Kadir PEPE

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Burdur
k_pepe@yahoo.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7778-004X>

Arif KARA

maratonspor32@hotmail.com

Isparta Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Isparta

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1857-9239>

Rabia ÖZKURT

rabiaozkurt@gmail.com

Burdur İl Millî Eğitim Müdürlüğü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni, Burdur

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1726-7687>

Osman DALAMAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Konya
odalaman@erbakan.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9265-0446>

Araştırma Makalesi

DOI: 10.31592/aeusbed.633323

Geliş tarihi: 15.10.2019

Revize Tarihi: 06.12.2019

Kabul tarihi: 08.12.2019

Atf Bilgisi

Pepe, K., Kara, A., Özkurt, R. ve Dalaman, O. (2019). Aktif spor yapan amatör sporcuların spor ortamında fair play (sportmen) davranışlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 497-506.

ÖZ

Araştırma aktif spor yapan amatör sporcuların spor ortamında fair play (sportmen) davranışlarının incelenmesi amacıyla yapılmaktadır. Araştırmanın evreni Isparta ili Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünde lisanslı olarak amatör sporla ilgilenen sporculardan, örneklem gurubu ise bu sporculardan gönüllülük esasına göre tesadüfi örnekleme seçilmiş 700 sporcudan oluşmaktadır. Bu sporcular cinsiyet açısından 247 kadın, 453 erkek, spor dalları açısından ise, 417 takım,283 bireysel sporcudur. Araştırmada veriler teorik kısım yazılı kaynaklardan, çalışma alanındaki veriler ise anket yöntemiyle elde edilmiştir. Anketler katılımcılarla birebir görüşülerek konu hakkında bilgi verildikten sonra doldurulmuştur. Elde edilen veriler istatistik işlem için bilgisayar ortamına aktarılmış ve uygun istatistik programda değerlendirilmiştir. İstatistik işlem olarak Frekans (%), Chi-Square (X^2), Independent Samples T Test işlemleri yapılmıştır. Değişkenler arası farklılıkların tespitinde 0,05 güven aralığı olarak kabul edilmiştir. Elde edilen verilere göre; katılımcıların spor yarışmalarında çoğunlukla Fair play (sportmen) davranış içerisinde yarıştıkları, değişkenler arasında yapılan karşılaştırmalı istatistiksel analizde, kadınların erkelere göre, bireysel spor yapanların, takım sporcularına göre daha fair play (sportmen) davrandıkları görülmektedir. Yani 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır($p<0,05$). Sonuç olarak; aktif spor yapan amatör sporcuların çoğunlukla yarışmalarında fair play (sportmen) kurallara göre yarıştıklarını, değişkenlerden kadınların erkelere göre, bireysel spor yapanların, takım sporcularına göre daha sportmen davrandıklarını söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Aktif spor, amatör spor, fair play, sportmenlik.

A Study on the Determination of Fair Play Behaviors of Amateur Athletes Who Engage in Active Sports

ABSTRACT

The study is carried out to investigate the fair-play behaviors of the amateur athletes engaged in active sports. The population of the research is composed of athletes who are selected from the sportsmen interested in amateur sports and licensed in Isparta Province Youth and Sports Provincial Directorate, while the sample group is composed of 700 students selected randomly from these athletes by voluntary sampling. This figure covers 247 women and 453 men, and 417 students are engaged in team sports, while 283 are engaged in individual sports. The questionnaires are filled out after one-to-one interviews with the participants. The data are transferred to computer environment for statistical processing and evaluated in appropriate statistical program. Frequency (%), Chi-Square (X^2), Independent Samples T test are performed as statistical procedures. 0.05 confidence interval is taken in the determination of the differences between the variables.

According to the data obtained; the study reveals that the athletes observe fair-play while they compete. Comparative statistical analysis of the variables shows that female athletes observe fair-play more than men do, while those who are engaged in individual sports observe fair-play more than those who are engaged in team sports $p<0,05$). As a result; we can say that amateur athletes engaged in active sports often observe fair play rules; female athletes observe fair-play more than men do, while those who are engaged in individual sports observe fair-play more than those who are engaged in team sports.

Keywords: Active sports, amateur sports, fair play, sportsmanship.

Giriş

Spor, bireylerin aklını ve bedenini kullanarak rakibine, kendisine, tabiata ve zamana karşı, eşit şartlar içerisinde yaptığı bir mücadele biçimi olarak tanımlanmaktadır. Sporun özünde mücadele ve rekabet bulunmaktadır. Spor, toplumda sağlıklı ilişkilerin oluşmasını sağlayan, kurallara uymayı, sosyal barışa inanmış bireyleri topluma kazandıran bir araçtır (Güven,1999).

Günümüzde spor bir yaşam biçimi ve eğitim aracı olarak görülmektedir. Toplumlarda bireyler sporu farklı amaçlarla yapmaktadırlar. Bireyleri spora yönelten nedenlerin arasında spor yolu ile maddi kazanç elde etmek ve toplumda sosyal statü kazanarak popüler olmak, ülkesine başarılı bir sporcu olarak hizmet vermek gibi nedenler gelmektedir. Spor yolu ile kazanılan bu durumlar bireylerde kazanma arzusunu öne çıkarmaktadır. Her ne olursa olsun kazanma isteği sporla ilgilenenleri bir takım yanlış davranışlara itmektir. Bu olumsuz davranışta sporun gerçek amacı dışına çıkmaktadır. Yani sporcularda, spordan bireysel beklenti ve menfaatlerinin öne çıkması, ahlaki beklentileri ikinci plana atmaktadır. Bu durum sporda amatör ruhun, profesyonellik karşısında gerilemesine neden olmuştur (Sezen ve Yıldırım, 2007).

İngilizce bir kavram olan “fair play” sporda centilmenlik anlamına gelmektedir. İngilizcede fair, güzel, zarif, hoş, saf, lekesiz, şerefli, dürüst, doğru, adil anlamındadır (Oxford, 1985; Pehlivan, 2004). Donuk ve Şenduran (2006) fair play kavramını sevgi, dostluk ve kardeşlik anlayışı olarak belirtmektedir.

Fair play kavramının üç anlamının olduğu görülmektedir. Bunlar ilk olarak, “iyi oyun,” ikinci olarak, “iyi oyunu ortaya koyacak ruh hali ve sporcuya yakışan davranış kalıbı,” Daha sonraları “iyi oyunun ortaya çıkması için oyuna katılan unsurların yerine getirmek zorunda oldukları davranış ve tutumlarının tümü” olarak değerlendirilmiştir. Fair play sporun içinden doğmuş bir yaşam anlayışıdır. Sakatlanan bir oyuncunun tedavisi için rakip oyuncunun topu dışarı atması bir fair play örneğidir (Donuk ve Şenduran, 2006).

İngilizce adıyla bilinen ve kullanılan “fair play”, “sporda centilmenlik” kavramını da içermektedir, Sporda centilmenlik ise ülkemizde daha çok “sportmenlik” olarak kullanılmaktadır. Sportmenlik, samimiyet, cesaret, sabır, kendini kontrol etme, başkalarına saygı duyma, kibarlık, asalet gibi özelliklerin önemini vurgulayan bir kavramdır. 1926’ da Uluslararası Sportmenlik Birliği kurularak, sportmenliği yaymak için 8 prensip üzerinde durmuştur. Bunlar; 1.Kurallara uymak 2. Takım arkadaşlarına bağlı kalmak 3.Sporcunun kendisini formda tutması 4. Öfkeyi kontrol etmek 5. Oyunda şiddetten kaçınmak 6. Kazanınca övünmemek 7.Yenilgide yıkılmamak, 8.Sağlıklı bir vücut için sağlam ruhlu ve açık fikirli olmak şeklinde sıralanmaktadır (Koç, 2013).

Bu kavram spor yarışmalarına uyarlandığında; hakça, dürüstçe, oyunu kurallarına göre oynama, rakibe saygı, haksız dezavantajlardan yararlanmama, yenince haddinden fazla tahrik edici sevinmeme ve yenilince de rakibi takdir etme ilke olarak benimsemek anlamını gelmektedir.

Bu araştırma; sportif yarışmalarda sporcular için önem arz eden fair play (sportmenlik) davranışı, aktif spor yapan amatör sporcuların spor ortamında ne düzeyde uydukları ve davrandıklarının incelenmesi amacıyla yapılmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda araştırmada, fair play (sportmen) davranışın, sporcuların cinsiyet ve yaptıkları spor dallarına göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır.

Yöntem

Bu araştırma aktif spor yapan amatör sporcuların spor ortamında fair play (sportmen) davranışlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Isparta il gençlik ve spor il müdürlüğünde lisanslı olarak amatör sporla ilgilenen sporculardan, örneklem gurubu ise bu sporculardan gönüllülük esasına göre tesadüfi yöntemle seçilmiş 700 sporcudan oluşmaktadır. Araştırmada veriler yazılı kaynaklardan ve anket yöntemiyle elde edilmiştir. Anket olarak (Koç, 2013) tarafından geliştirilmiş olan “Beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı ölçeği, kullanılmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde ölçeğin Alpha güvenirlik katsayısı 0,85 olarak hesaplanmıştır. Anketler katılımcılarla birebir görüşülerek konu hakkında bilgi verildikten sonra doldurtulmuştur. Bu şekilde araştırmaya 247 kadın, 453 erkek olmak üzere toplam 700 sporcu katılmıştır. Bunlardan 417’ si takım, 283’ ü bireysel spor yapmaktadır. Örneklemde yer alan öğrencilerin kişisel özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1
Örneklem Grubunun Kişisel Özellikleri

Değişkenler		N(Dağılım)	%(Dağılım)
Cinsiyet	Kadın	247	35,3
	Erkek	453	64,7
	Toplam	700	100,0
Spor Dalı	Takım Sporları	417	59,6
	Bireysel Sporlar	283	40,4
	Toplam	700	100,0

Tablo1’de katılımcıların tanımlayıcı bilgileri görülmektedir. Bu bilgilere göre katılımcıların, %64.7’si erkek, %35.3’ ü kadın, %59.6’sı takım sporları %40.4’ü bireysel sporlar ile uğraşmaktadırlar.

Veri Analizi

İstatistik işlem olarak yüzdelik (%), ki-kare (X^2), bağımsız örneklem t test işlemleri yapılmıştır. Değişkenler arası farklılıkların tespitinde 0,05 güven aralığı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Tablo 2
Katılımcıların Spor Dalına Göre Fair play (Sportmen) Davranışı Sorularına Verdikleri Cevapların Ortalama Puanlarının Independent Samples T Test Dağılımı

Değişkenler	N	\bar{X}	S	df	t	p
Takım Sporlar	417	1.9675	0.23058	698	2.104	0.036*
Bireysel Sporlar	283	2.0067	0.25872			

P<0.05*

Tablo 2’de katılımcıların yapmış oldukları spor dallarına göre fair play davranışları sorgulanmıştır. Yapılan istatistik analizde [t(700)=2.104,p=0.036] bulunmuştur. Bu değerde istatistiksel olarak anlamlıdır(p<0.05). Yapılan spor dalına göre fair play davranışa yönelik cevaplarda ortalama puanların takım sporları (\bar{X} =1.9675) bireysel sporlar (\bar{X} =2.0067) olarak görülmektedir.

Tablo 3

Katılımcuların Cinsiyet Değişkenine Göre Fair Play (Sportmen) Davranışlarının Ki-Kare(X^2) Dağılımı

Değişkenler		Her Zaman	Ara sıra	Hiçbir Zaman	Toplam	X^2/ P
1. Oyunda rakibim düşerse kalkmasına yardım ederim.	Kadın	144	77	26	247	1.885 0.390
	Erkek	288	123	42	453	
	Toplam	432	200	68	700	
		61,7%	28,6%	9,7%	100,0%	
2. Yarışmanın sonunda yenilen arkadaşlarım ve rakibimin fazla üzülmemesi için teselli ederim.	Kadın	120	100	27	247	1,014 0.602
	Erkek	227	187	39	453	
	Toplam	347	287	66	700	
		49,6%	41,0%	9,4%	100,0%	
3. Yarışma esnasında rakibin dikkatini bozmak için değişik sesler çıkarırım.	Kadın	32	84	131	247	2,028 0.363
	Erkek	75	158	220	453	
	Toplam	107	242	351	700	
		15,3%	34,6%	50,1%	100,0%	
4. Heyecanlanıp yarışma kuralına uymadığımda rakibimden özür dilerim.	Kadın	99	113	35	247	0.165 0.921
	Erkek	187	200	66	453	
	Toplam	286	313	101	700	
		40,9%	44,7%	14,4%	100,0%	
5. Yarışma kurallarına uymadan üstünlük sağlayan rakibimden bende aynı şekilde ona davranırım.	Kadın	57	99	91	247	1.147 0.564
	Erkek	114	190	149	453	
	Toplam	171	289	240	700	
		24,4%	41,3%	34,3%	100,0%	
6. Yarışmada rakibimi durdurmak için sakatlamayı göze alıp faul yaparım.	Kadın	36	76	135	247	3.786 0.151
	Erkek	74	166	213	453	
	Toplam	110	242	348	700	
		15,7%	34,6%	49,7%	100,0%	
7. Yarışmada yenildiğim zaman rakip kim olursa olsun onu tebrik ederim.	Kadın	132	72	43	247	3.525 0.172
	Erkek	250	147	56	453	
	Toplam	382	219	99	700	
		54,6%	31,3%	14,1%	100,0%	
8. Takım arkadaşım başarısız	Kadın	37	113	97	247	

olduğunda ona tepki gösteririm.	Erkek	15,0%	45,7%	39,3%	100,0%	2.701	
		83	218	152	453		
	Toplam	18,3%	48,1%	33,6%	100,0%	0.259	
		120	331	249	700		
		17,1%	47,3%	35,6%	100,0%		
9. Yarışma sırasında rakibimin haksız yere cezalandırıldığını görürsem durumu düzeltmeye çalışırım.	Kadın	108	95	44	247	2.821	
		43,7%	38,5%	17,8%	100,0%		
	Erkek	177	204	72	453	0.244	
		39,1%	45,0%	15,9%	100,0%		
Toplam		285	299	116	700		
		40,7%	42,7%	16,6%	100,0%		
10. Yarışmada öndeysen riske girmeden zaman geçirmeye bakarım.	Kadın	58	98	91	247	8.694	
		23,5%	39,7%	36,8%	100,0%		
	Erkek	139	193	121	453	0.013	
		30,7%	42,6%	26,7%	100,0%		
Toplam		197	291	212	700		
		28,1%	41,6%	30,3%	100,0%		
11. Yarışma sırasında rakibimle içeceğimi veya yiyeceğimi paylaşıyorum.	Kadın	103	84	60	247	7.086	
		41,7%	34,0%	24,3%	100,0%		
	Erkek	188	189	76	453	0.029*	
		41,5%	41,7%	16,8%	100,0%		
Toplam		291	273	136	700		
		41,6%	39,0%	19,4%	100,0%		
12. Antrenörüm olmasa bile antrenörümün görevlendirdiği kişinin kararlarına saygı duyarım.	Kadın	144	77	26	247	2.469	
		58,3%	31,2%	10,5%	100,0%		
	Erkek	268	122	63	453	0.291	
		59,2%	26,9%	13,9%	100,0%		
Toplam		412	199	89	700		
		58,9%	28,4%	12,7%	100,0%		
13. Rakip takımında bir oyuncu başarısız hareket yaptığında onunla dalga geçerim.	Kadın	41	73	133	247	2.842	
		16,6%	29,6%	53,8%	100,0%		
	Erkek	89	150	214	453	0.242	
		19,6%	33,1%	47,2%	100,0%		
Toplam		130	223	347	700		
		18,6%	31,9%	49,6%	100,0%		
14. Malzemesi olmayan arkadaşımın malzememi paylaşıyorum.	Kadın	110	89	48	247	3.042	
		44,5%	36,0%	19,4%	100,0%		
	Erkek	201	185	67	453	0.219	
		44,4%	40,8%	14,8%	100,0%		
Toplam		311	274	115	700		
		44,4%	39,1%	16,4%	100,0%		
15. Yendiğim zaman karşı takım oyuncusuyla dalga geçerim.	Kadın	46	57	144	247	11.234	
		18,6%	23,1%	58,3%	100,0%		
	Erkek	73	160	220	453	0.004*	
		16,1%	35,3%	48,6%	100,0%		
Toplam		119	217	364	700		
		17,0%	31,0%	52,0%	100,0%		
16. Bir rakibim incindiğinde rakibimin yardım alabilmesi için yarışmanın durdurulmasını isterim.	Kadın	94	106	47	247	2.273	
		38,1%	42,9%	19,0%	100,0%		
	Erkek	199	177	77	453	0.321	
		43,9%	39,1%	17,0%	100,0%		
Toplam		293	283	124	700		
		41,9%	40,4%	17,7%	100,0%		
17. Sinirlenince kimse görmeden rakibime çeşitli faul hareketler yaparım.	Kadın	46	79	122	247	0.705	
		18,6%	32,0%	49,4%	100,0%		
	Erkek	82	159	212	453	0.703	
		18,1%	35,1%	46,8%	100,0%		
Toplam		128	238	334	700		
		18,3%	34,0%	47,7%	100,0%		
18. Yenildiğim zaman başarısızlığa bir bahane bulurum.	Kadın	38	83	126	247	1.522	
		15,4%	33,6%	51,0%	100,0%		
	Erkek	68	173	212	453	0.467	
		15,0%	38,2%	46,8%	100,0%		
Toplam		106	256	338	700		

		15,1%	36,6%	48,3%	100,0%	
19. Kazansam da kaybetsem de yarışmadan sonra rakiplerimle el sıkışırım.	Kadın	130	73	44	247	
		52,6%	29,6%	17,8%	100,0%	
	Erkek	238	143	72	453	
		52,5%	31,6%	15,9%	100,0%	0.566
	Toplam	368	216	116	700	0.754
		52,6%	30,9%	16,6%	100,0%	
20. Kazanmak için gerekirse hile yaparım.	Kadın	33	72	142	247	
		13,4%	29,1%	57,5%	100,0%	
	Erkek	83	139	231	453	3.766
		18,3%	30,7%	51,0%	100,0%	0.152
	Toplam	116	211	373	700	
		16,6%	30,1%	53,3%	100,0%	
21. Yarışma sırasında rakibim güzel hareketler yaptığında onu güzel sözlerimle veya elimle tebrik ederim.	Kadın	118	91	38	247	
		47,8%	36,8%	15,4%	100,0%	
	Erkek	207	193	53	453	3.127
		45,7%	42,6%	11,7%	100,0%	0.209
	Toplam	325	284	91	700	
		46,4%	40,6%	13,0%	100,0%	
22. Rakibimin gözünü korkutmak için sert müdahalelerde bulunurum.	Kadın	38	74	135	247	
		15,4%	30,0%	54,7%	100,0%	
	Erkek	56	176	221	453	5.710
		12,4%	38,9%	48,8%	100,0%	0.058*
	Toplam	94	250	356	700	
		13,4%	35,7%	50,9%	100,0%	

P<0.05*

Tablo 3’de katılımcıların cinsiyet değişkenine göre fair play davranışları sorgulanmaktadır. Bu sorgulara yönelik toplamda katılımcılar genel olarak fair play davranışı soru önermelerine her zaman ve ara sıra cevaplarını verdikleri görülmektedir. Bu sonuca göre katılımcıların genel olarak fair play davranışı sergilediklerini söyleyebiliriz. Tablo ayrıntılı irdelendiğinde soru önermelerinden, yarış sırasında rakibimle içeceğimi paylaşıyorum, yendiğim zaman karşı takım oyuncuları ile dalga geçerim ve rakibimin gözünü korkutmak için sert müdahalede bulunurum seçeneklerinde kadın katılımcıların erkeklere göre olumlu yönde daha fazla fair play davranışı sergiledikleri görülmektedir. Yani bu soru önermelerine yönelik cinsiyet değişkeninde anlamlı farklılıklar bulunmaktadır(p<0,05)

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Aktif spor yapan amatör sporcuların spor ortamında fair play (Sportmen) davranışa ne düzeyde uydukları ve davrandıklarının incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, sporcular yapmış oldukları spor dalları ve cinsiyet değişkenleri bakımından değerlendirilmiştir.

Katılımcıların yapmış oldukları spor dallarına göre fair play davranışlarının istatistik analizinde [t(700)=2.104,p=0.036] bulunmuştur. Bu değerde istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0.05). Yapılan spor dalına göre fair play davranışa yönelik cevaplarda ortalama puanların takım sporları (\bar{X} =1.9675) bireysel sporlar (\bar{X} =2.0067) olduğu görülmektedir (Tablo 2). Bu sonuca göre araştırma kapsamında tüm amatör sporcuların fair play davranışı sergilediklerini ancak bireysel spor yapan amatör sporcuların, takım sporcularına göre daha fazla fair play davranışı sergilediklerini söyleyebiliriz.(Şebin,Tozoğlu,Yılmaz,Demirel ve Bostancı, 200) yapmış oldukları çalışmada üniversite spor takımlarında oynayan sporcuların fair play algılarının branş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği, (Lee ve ark. 2007) çalışmalarında takım sporu yapanların bireysel spor yapanlardan hile yapma puanlarının daha yüksek olduğu bulgusu, araştırma bulgusu ile paralellik arz etmektedir. (Sezen,2003) yapmış olduğu benzer bir çalışmada ise futbolcuların fair play algılarının oynadıkları klasmanlara göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre fair play davranışları sorgularında toplamda katılımcılar genel olarak fair play davranışı soru önermelerinden olumlu sorulara “her zaman ve ara

sıra” olumsuz soru önermelerine ise “hiçbir zaman” cevaplarını verdikleri görülmektedir (Tablo 3). Bu sonuca göre katılımcıların genel olarak fair play davranışı sergilediklerini söyleyebiliriz. Tablo ayrıntılı irdelendiğinde soru önermelerinden, “yarış sırasında rakibimle içeceğimi paylaşırım, yendiğim zaman karşı takım oyuncuları ile dalga geçerim ve rakibimin gözünü korkutmak için sert müdahalede bulunurum” seçeneklerinde kadın katılımcıların erkeklere göre olumlu yönde daha fazla fair play davranışı sergiledikleri görülmektedir. (Akandere, Baştuğ ve Güler, 2009) yapmış oldukları çalışmalarında kadın sporcu öğrencilerin erkeklere göre ahlak yargı düzeyinin yüksek olduğu, (Cabagno and Rasclé, .2006; Dodge,1998; Lee et al, 2007; Satcher, 2006; Tsai and Fung,2005) yapmış oldukları araştırmalarında kadınların erkeklere göre daha fair play (spormen) davrandıkları bulguları araştırma bulgusunu destekler niteliktedir. (Büyükkaragöz ve Kesici, 1996) öğretmenlerin hoşgörü ve demokratik tutumlarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, kadın öğretmenlerin erkeklere göre tutumlarının yüksek olduğu bulunmuştur.

Tüm bu sonuçlar araştırma kapsamında, amatör sporcuların genel olarak fair play içerisinde sportmence yarıştıklarını, ancak bireysel sporcuların, takım sporcularına, kadınların, erkeklere göre daha fazla fair play içerisinde, daha demokratik, ahlaki ve kurallara dikkat ettikleri ve uydukları görülmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında araştırmaya ve uygulamaya yönelik olarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

- ✓ Küçük yaşlarda sporculara fair play davranışı antrenman ve yarışma içi uygulamalarda kavratılıp benimsetilmeli
- ✓ Fair play anlayışı eğitim kurumlarında sporcu ve seyirci olarak beden eğitimi ve spor derslerinde öğrencilere anlatılmalı
- ✓ Sporcuların sporda fair play dışı davranışlar sergilemelerine neden olan unsurları tespit etmeye yönelik araştırmalar yapılmalı, sportmenlik dışı davranış sergileyen sporcuların bu davranışlarını kaldırmaya ya da en aza indirmeye yönelik bazı düzenlemeler yapılmalı.

Açıklamalar: 6 ASOS Alanya Uluslararası Sağlık ve Spor bilimleri sempozyumunda sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Kaynaklar

- Akandere, M, Baştuğ, G ve Güler, E.D. (2009). Orta öğretim kurumlarında spora katılımın çocuğun ahlaki gelişimine etkisi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1),66
- Büyükkaragöz, S. ve Kesici, Ş. (1996). Öğretmenlerin hoşgörü ve demokratik tutumları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 3, 353-365.
- Cabagno, GC. and Rasclé, O.(2006). Team sports players' observed aggression as a function of gender Competitive level and sport type, *Journal of Applied Social Psychology*, 36(8), 1980-2000.
- Dodge, A. (1991). *Varsity athletes' justifications for unethical behaviour in sport*. Master Thesis. Acadia University.
- Donuk, B. ve Şenduran, F.S. (2006). *Futbolun anatomisi* (2. Baskı). İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Güven, Ö. (1999). *Türklerde spor kültürü*. Geliştirilmiş (2. Baskı). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Koç, Y. (2013). Beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı ölçeği (BEDSDÖ), geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 96-114.
- Lee, MJ., Whitehead, J. and Ntoumanis, N. (2007). Development of the Attitudes to Moral Decision-Making in Youth Sport Questionnaire (AMDYSQ). *Psychology of Sport and Exercise*, 8, 369-392.
- Oxford İngilizce-Türkçe Sözlük. (1985). Oxford University Press, Güneş Yayınları.
- Pehlivan, Z. (2004). Fair play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, II(2) 49-53.
- Satcher, ND. (2006). *Social and moral reasoning of high school athletes and non-athletes*. Doctorate Thesis. The University of Southern Mississippi.
- Sezen, G. ve Yıldırım, İ. (2007). Beden Eğitimi öğretmenlerinin futbolda fair play' e ilişkin olumlu ve olumsuz davranışlara yaklaşımlarının incelenmesi. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*. 2(1).
- Sezen, G. (2003). *Profesyonel ve amatör futbolcuların fair play anlayışları üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şebin, K., Tozoğlu, E., Yılmaz, S., Demirel, N. ve Bostancı, Ö. (2007). Spor yapan üniversite Öğrencilerinin fair play'e ilişkin görüşleri. *Atatürk University Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 9(2), 1-14.
- Tsai, E. and Fung, L. (2005). Sportspersonship in youth basketball and volleyball players, *The Online Journal of Sport Psychology*, 7(2), 37-46.

Extended Abstract

Introduction

Sport is defined as a form of struggle that individuals use against their rivals, themselves, nature and time under equal conditions by using their mind and body. At the core of sport is struggle and competition. Today, people do sports for different purposes. Among the reasons that lead individuals to sports are reasons such as obtaining financial gain through sports and becoming popular by gaining social status in the society, and serving as a successful athlete in his country. These situations gained through sports emphasize the desire to win in individuals. In any case, the desire to win pushes those interested in sports to some misconduct. Athletes compete in order to win by playing fair play. However, the essence of the sport is to compete and compete on equal terms and within the framework of the rules of the game.

The aim of this study is to investigate the fair play behaviors of amateur athletes active in sports.

Method

The population of the research is composed of athletes who are selected from the sportsmen interested in amateur sports and licensed in Isparta Province Youth and Sports Provincial Directorate, while the sample group is composed of 700 students selected randomly from these athletes by voluntary sampling. This figure covers 247 women and 453 men, and 417 students are engaged in team sports, while 283 are engaged in individual sports. The data in the study are obtained from written sources and the data in the study scope are obtained by survey method. Developed by Koç, (2013) Physical Education Classes Sportsmanlike Behaviors Scale is used. In the scale development process, the Alpha reliability coefficient of the scale is calculated as 0.85. The questionnaires are filled out after one-to-one interviews with the participants. The data are transferred to computer environment for statistical processing and evaluated in appropriate statistical program. Frequency (%), Chi-Square (X²), Independent Samples T test are performed as statistical procedures. 0.05 confidence interval is taken in the determination of the differences between the variables. According to the data obtained; the study reveals that the athletes observe fair-play while they compete. Comparative statistical analysis of the variables shows that female athletes observe fair-play more than men do, while those who are engaged in individual sports observe fair-play more than those who are engaged in team sports ($p < 0,05$).

Findings

A total of 700 athletes participated in the study. Of them; 64.7% were men, 35.3% were women, 59.6% were team sports and 40.4% were engaged in individual sports.

In questioning fair play behaviors according to sports branches; [$t(700) = 2.104, p = 0.036$] in the statistical analysis. This value was statistically significant ($p < 0.05$). According to the sports branch, the average scores in the responses to fair play behavior are seen as team sports ($\bar{X} = 1.9675$) and individual sports ($\bar{X} = 2.0067$) According to these results, we can say that all amateur athletes exhibited fair-play behavior but individual amateur athletes exhibited more fair-play behavior than team athletes.

It is seen that the participants always answer the question of fair play behaviors according to gender and in general fair play behavior questions in general and occasionally. According to this result, we can say that the participants generally exhibited fair-play behavior. When the table is examined in detail, there is a statistically significant difference in fair play behavior in favor of women in question proposition, I share my drink with my opponent during the race, when I beat, I make fun of my opponent and make hard interventions to intimidate my opponent ($p < 0,05$).

Results and Discussion

As a result, it is seen that amateur athletes compete in fair play in general, but individual athletes, team athletes, women, more fair play than men, more democratic, moral and rules are observed and obeyed.

We can say that all amateur athletes exhibit fair-play behavior but individual amateur athletes exhibit more fair-play behavior than team athletes (Şebin, Tozoğlu, Yılmaz, Demirel ve Bostancı, 2007). (Lee et al. 2007) showed that the cheating scores of team sportsmen were higher than those doing individual sports, and this finding was in parallel with the research findings. (Sezen, 2003) in a similar study of the fair play perceptions of football players showed that there is a significant difference according to the classification.

In the answers given to the questions according to gender, it was observed that they exhibited fair play behavior in general, while paylaş I share my drink with my opponent during the race, when I beat, I make fun with the opposing team players and intervene hard to intimidate my opponent”, the female participants exhibited more fair play behavior than men seen. (Akandere, Baştuğ ve Güler, 2009) in their studies, female athletes students have higher moral judgment than men, (Cabagno and Rasclé, 2006; Dodge,1998; Lee et al. 2007; Satcher, 2006; Tasi and Fung, 2005) The findings that women behave more fair-play than men support the research finding. (Büyükkaragöz and Kesici, 1996) in their study to determine tolerance and democratic attitudes of teachers, female teachers were found to be higher than male attitudes.